

7 oktober 2004 [21a]

T&L

THEMA

2004 | TUIN
VAN HET
JAAR

<< COLOFON >>

Wendy Bakker
Hoofredacteur
(071) 565 96 55

Jacob van Megen
Vakredacteur
(071) 565 96 53

Joachim Koutstaal
Tijdelijk redacteur
(071) 565 96 56

Angelique Bosman
Bureauredacteur
(071) 565 96 51

Eline Driesen
Vormgever
(071) 565 96 64

Ferry Noordam
Fotograaf
(071) 565 96 74

Rens Kromhout
Fotograaf
(071) 565 96 74

Deze uitgave is tot stand gekomen in samenwerking met het Hoveniers Informatie Centrum Bunnik.

Schipholweg 1
Postbus 9324, 2300 PH Leiden.
Secretariaat (geen abonnementen):
Linda Laman en Alice Hoogenboom
T (071) 565 96 78
F (071) 565 96 66
E tuinenlandschap@hortipoint.nl

Exploitatie
Reed Business Information
Postbus 16502, 2500 BM Den Haag
T (070) 441 56 90
Uitgever: Geert van Oosterhout

Advertenties
F (070) 441 56 91
Marc Klumper (commercieel manager)
Patrick Schilte (marketing)
Bert Bakker (account manager)
T (070) 441 56 84
Michael Streef (account manager)
T (070) 441 56 86
Dhierinder Ramcharan
(verkoop binnendienst)
T (070) 441 56 81

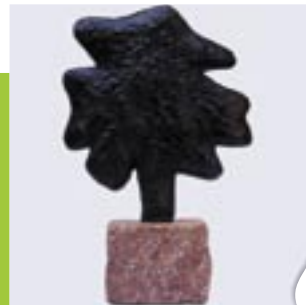
Hoofd lezersmarkt
Kirsten Swart, T (070) 441 56 88

Druk: Senefelder Misset BV, Doetinchem

HO
TIJDSCHRIFTEN

Nederlands
uitgeversverbond
Groep vaktijdschriften

JURYBEOORDELING
VIJF JAAR GELEDEN STARTTE
HET HIC MET EEN AANTAL
ENTHOUSIASTE JURYLEDEN DE
HOVENIERSWEDSTRIJD TUIN
VAN HET JAAR. DIT JAAR DEDEN
37 HOVENIERSBEDRIJVEN MEE.
WAAR MOESTEN ZIJ AAN VOL-
DOEN EN WAAR BEOORDEELDE
DE JURY DE TUINEN OP?

6

KUNSTOBJECT
IS HET EEN TUIN OF EEN KUNST-
OBJECT? VOLGENS DE HOVE-
NIERS VAN DUOTUIN EN DE
TUINEIGENAAR IS DE TUIN IN
UTRECHT BEIDE: EEN TOEGE-
PAST KUNSTOBJECT. UIT RESPECT
VOOR HET CONCEPT VERANDER
JE DAAR NIETS AAN, ZOALS BIJ
EEN GOED SCHILDERIJ.

8

MEDITERRAAN
ZICH IN FRANKRIJK WANEN,
DAT WILDEN DE EIGENAREN
VAN DEZE TUIN IN NUENEN.
HOVENIER GIEL VAN DER PALEN
HEEFT DIE SFEER MET DE TOE-
PASSING VAN GEEL SPLIT, DAK-
PLATANEN EN VEEL POTTERIE
WETEN TE CREËREN.

12

STADSHOF
STRAKKE HAGEN, STEVIGE
LEILINDEN EN BUXUS IN BOL-
EN BLOKVORM GEVEN DE TUIN
IN WEERT HET UITERLIJK VAN
EEN HOFJE. PRECIJS ZOALS IN
DE OPDRACHT AAN HOVENIERS-
BEDRIJF FORMA VERDE IS
MEEGEGEVEN.

16

22

FEEËRIEK
DE TUIN VAN HET JAAR 2004
IN OIRSCHOT HEEFT EEN
MONUMENTALE VORMGEVING
MET RUIMTE VOOR SPROOK-
JESACHTIGE PLEKJES. DE GRO-
TE VIJVER VORMT HET SNIJ-
PUNT VAN DE ZICHTASSEN EN
IS EEN KRACHTIG EN CENTRAAL
PUNT IN DE TUIN.

26

WATERVAL
WAT KAN JE ALS HOVENIER
DOEN ALS JE TE MAKEN KRIJGT
MET EEN HOOGTEVERSCHIL
VAN 3 M IN DE TUIN? BINDER
GROENPROJECTEN ZOCHT DE
OPLOSSING IN EEN GROTE,
MODERNE WATERPARTIJ EN VER-
VULDE DAARMEE EEN BELANG-
RIJKE WENS VAN DE EIGENAREN.

30

BUITEN
BUITEN LEVEN IN AL ZIJN FA-
CETTEN, DAT WAS DE GROTE
WENS VAN DE EIGENAREN VAN
EEN TUIN IN MIDDELBEERS.
JAN ABRAHAMS ONTWIERP EEN
MODERNE, STRAKKE TUIN WAAR
ZELFS BUITENDOUCHEN TOT DE
MOGELIJKHEDEN BEHOORT.

34

WINNAARS 2003
DE WINNAAR VAN DE TUIN VAN
HET JAAR 2003 EN DE PERS-
PRIJSWINNAAR KIJKEN TERUG
OP HET JAAR NA HET WINNEN
VAN DE PRIJZEN. WAT HEEFT
HET WINNEN VAN DE WEDSTRIJD
HEN GEBRACHT?

<< VOORAF >>

Vijf jaar Tuin van het Jaar, de hovenierswedstrijd heeft zijn eerste lustrum. Het is eveneens de vijfde maal dat Tuin&Landschap in woord en beeld verslag doet van de zes genomineerde tuinen die strijden om de ereitel. Samen met het HIC wil Tuin&Landschap op deze manier het vakmanschap, de creativiteit en de originaliteit van tuinen van Nederlandse hoveniersbedrijven tonen. Voor hoveniers betekent de wedstrijd een mogelijkheid zich te presenteren aan vakgenoten. Immers, van elkaars werk kan je leren, maar ook geïnspireerd raken. Net zo belangrijk is de aandacht die de wedstrijd krijgt in consumentenbladen en huis-aan-huisbladen zodat de consument weet wat voor kwaliteit de Nederlandse hovenier in huis heeft. Kortom, de Tuin van het Jaar is een goede PR voor het hoveniersvak en voor de prijswinnaars in het bijzonder. Dit jaar lieten 37 hoveniers hun tuin beoordelen door een deskundige jury. Daarvan zijn er dertien bezocht en daaruit zijn zes genomineerden gekozen. Zij gingen mee naar de titel Tuin van het jaar 2004. Voor de derde maal op rij heeft ook een persjury gekeken naar een aantal tuinen. Hierbij hielden zij steeds de smaak van de tuinbezitter voor ogen. Net als voorgaande jaren leidde dit tot een andere jury-uitslag dan die van de vakjury. De tuin die als beste door de persjury is beoordeeld, ontvangt de persprijs. Het themanummer 'Tuin van het Jaar 2004' is het derde themanummer dit jaar. Na 'Omvorming' en de Ontwerpwedstrijd, rest nu nog het nummer 'Esdoorns' dat 2 december verschijnt.

© Reed Business Information, 2004

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verspreid, openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Algemene voorwaarden: op alle aanbiedingen, offertes en overeenkomsten van Reed Business Information zijn van toepassing de voorwaarden, welke zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Am-

sterdam. Uitgever en auteurs verklaren dat dit blad op zorgvuldige wijze en naar beste weten is samengesteld, evenwel kunnen uitgever en auteurs op geen enkele wijze instaan voor de juistheid of volledigheid van de informatie. Uitgever en auteurs aanvaarden dan ook geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen die gebaseerd zijn op bedoelde informatie. Lezers wordt met nadruk aangeraden deze informatie niet geïsoleerd te gebruiken, maar af te gaan op hun professionele kennis en ervaring en de te gebruiken informatie te controleren.

DE HOVENIERSWEDSTRIJD TUIN VAN HET JAAR VIERT DIT JAAR ZIJN EERSTE LUSTRUM. VIJF JAAR GELEDEN NAM HET HOVENIERS INFORMATIECENTRUM (HIC) DE ORGANISATIE VAN DE TUINENCOMPETITIE TER HAND. IN DIE VIJF JAAR ZIJN TAL VAN MOODIE VOORBEELDEN VAN HET HOVENIERSWERK DE REVUE GEPASSEERD EN IS HET VAK DICHTER BIJ DE CONSUMENT GEBRACHT.

De zomermaanden van 2004 stonden voor de vakjury en de persjury van de Tuin van het Jaar weer in het teken van de tuinenkeuringen. De competitie Tuin van het Jaar is bedoeld voor de professionele hovenier en groenvoorziener. Het HIC is destijds met de wedstrijd begonnen om het vakmanschap van de hovenier onder de aandacht van het grote publiek te brengen en de professionele tuinaanleg te bevorderen. Een brede publiciteitscampagne ondersteunt dan ook de wedstrijd. Het competitie-element heeft een leereffect en moet hoveniers uitdagen om nog betere tuinen aan te leggen.

Categorieën

De ingezonden tuinen worden ingedeeld naar oppervlakte van de tuin. Gekozen is voor een indeling in drie afmetingen: tot 100 m², tussen 100 m² en 400 m² en groter dan 400 m². Elke categorie levert een winnaar op. Onafhankelijk van

de categorie oppervlakte wordt uiteindelijk de tuin met het hoogste gemiddelde aantal punten verkozen tot de Tuin van het Jaar. Hoewel de prijsklasse geen indelingscategorie meer is, zoals in de eerste twee jaren van de wedstrijd, wordt bij de beoordeling wel gekeken naar de verhouding oppervlakte en prijs van de tuin.

Het HIC heeft 37 hoveniersinzendingen ontvangen. Na een voorselectie waarin de vakjury de tuinen keurde aan de hand van foto's, plattegronden en beschrijvingen, zijn dertien tuinen overgebleven voor een keuring op locatie.

Ook dit jaar heeft een persjury van groenjournalisten en een tuinenfotograaf de tuinen beoordeeld met de blik van de consument. Zij bezochten drie van de zes geselecteerde tuinen en een tuin die niet door de vakjury is genomineerd. De persjury koos uit die vier tuinen een winnaar. Deze ontvangt de persprijs.

Foto: Jan Eijs

DE VAKJURY DE PERSJURY

INITIATIEFNEMER HIC HEEFT DE KEURING IN HANDEN GEGEVEN VAN DE VASTE KEURINGS COMMISSIE (VKC) IN AALSMEER. DE VKC HEEFT ELF DESKUNDIGEN UIT HET HOVENIERSVAK IN DE JURY OPGENOMEN.

DIT ZIJN:

RUUD AANHANE, KATWIJK A/D RIJN

JAN EIJ, WASSENAAR

HARRIE ESSELINK, DEURNE

INEKE HASENAAR-BAKKER, WESTBROEK

ROBERT-KEES HENRY, BOSKOOP

LOUIS VAN DER MEUDEN, DELFGAUW

JAN NICKMANS, VUGHT

MARJOLEIN RUIJS, AMSTERDAM

HARRO WASSENS, DEDEMSVAART

JAN-WILLEM WILLEMS, VESSEM

GERARD DE WAGT, AALSMEER, JURYVOORZITTER

Foto: HIC

DE PERSJURY VAN GROENJOURNALISTEN (MET DE KLOK MEE):

GERARD DE WAGT, AALSMEER, JURYVOORZITTER

MARJA VAN ROOIJ, DEN HAAG

CEES WITJES, HOORN

HENK DIJKMAN, ASSEDELFT

THEA SEINEN, AMSTERDAM

JURGEN SMIT, BORSINGHORN

LOES LANGENDIJK, BERGEN

NIET OP DE FOTO:

YVONNE CLASON, HOOFDDORP

DE BEOORDELING VAN DE TUIN VAN HET JAAR

De prijzen

Bij iedere wedstrijd hoort een prijs en bij deze zelfs twee.

Voor de uiteindelijke winnaar van de titel Tuin van het Jaar 2004 is dat een kunstwerk van Marjolein Boereboom. Deze kunstenares maakt beelden in steen en brons voor in en om het huis. Verder krijgen de genomineerde bedrijven (dit jaar zijn dat er zes) een speciaal gemaakte oorkonde.

De persprijs bestaat uit een ingelijste foto van de tuin die als beste door het journalistenpanel is beoordeeld. De winnaar van de Tuin van het Jaar krijgt eveneens een foto. De foto's zijn gemaakt door Henk Dijkman. Beide winnaars krijgen van het HIC een felicitatie-advertentie cadeau. Overigens ontvangen alle deelnemers een deelnamecertificaat en het juryrapport.

Beoordelingscriteria

De jury heeft een aantal criteria vastgesteld die tijdens de keuringen wordt gebruikt. Zij let bij de beoordeling van de tuinen allereerst op het ontwerp met daarin onder meer de opdrachtformulering, de creativiteit en originaliteit, en de mate waarin de tuin past in de omgeving en bij het huis. Ook wordt

gekeken naar ritme, harmonie en verhouding, en naar de veiligheid in de tuin.

Het tweede en derde criterium betreffen de dode materialen en de beplanting die in de tuin zijn gebruikt. Zaken als materiaalkeuze, verwerking, toepassing, combinatie en afwerking spelen hierbij een rol. Daarnaast kijkt de jury naar zaken waarmee de hovenier rekening moest houden bij de aanleg van de tuin.

Aan de deelnemende tuinbezitters is eveneens gevraagd welke wensen en eisen zij hadden bij de aanleg van de tuin. Ook aan de hovenier is deze vraag gesteld. Vervolgens heeft de jury vooraf gekeken of de hovenier de wensen van de tuinbezitter op de juiste manier heeft geïn-

terpreteerd. De persjury voegde aan deze criteria het aspect beleving toe. De juryleden legden meer de nadruk op sfeer en uitstraling dan op verwerking van materialen.

Bij de jurering van de tuinen geeft ieder jurylid punten voor de verschillende onderdelen. De cijfers worden gemiddeld en zo ontstaat een definitief eindcijfer, tot op een decimaal nauwkeurig. De cijfers staan voor de volgende waardering:

- 5 = slecht
- 6 = matig
- 7 = voldoende
- 8 = goed
- 9 = zeer goed
- 10 = uitstekend

Alle deelnemende tuinen zijn door minimaal zes juryleden beoordeeld. De jury mag per categorie maximaal drie tuinen nomineren maar heeft het recht het aantal genomineerde tuinen te verminderen als het gestelde kwaliteitsniveau niet wordt behaald.

<< DE VOORWAARDEN >>

Hoveniers- of groenvoorzieningsbedrijven die aan de Tuin van het Jaar willen deelnemen, moeten aan een aantal voorwaarden voldoen:

- Hoveniers-/groenvoorzieningsbedrijven moeten zijn ingeschreven bij het Productschap Tuinbouw.
- Per jaar mag slechts een tuin per bedrijf deelnemen.
- Het deelnemende bedrijf moet zelf de tuin hebben aangelegd.
- De tuinbezitter moet toestemming verlenen tot beoordeling van de tuin.
- De jury moet tijdens de jurering kunnen beschikken over de ontwerp-tekening en eventueel het beplantingsplan.
- Een winnende tuin mag niet nog een keer worden aangemeld. Eerder genomineerde tuinen mogen binnen drie jaar na nominatie niet meedoen. Ook modeltuinen zijn uitgesloten van deelname.

Het deelnemende bedrijf krijgt vooraf bericht over het tijdstip van de keuring. Het is toegestaan voor de keuring onderhoudswerkzaamheden te verrichten. Bij meer dan 35 aanmeldingen kan het HIC, in overleg met de inzender, de tuin 'doorschuiven' naar volgend jaar of een voorselectie toepassen.

Rauwe en eerlijke materialen bepalen het beeld in de Utrechtse stadstuin. Het groen is op verzoek van de opdrachtgever sober gehouden en is in balans met de vormgeving.

WINNAAR PERSPRIJS 2004

Tekst Wendy Bakker
Fotografie Rens Kromhout

„IK STAP NOOIT IN DE TUIN ZONDER HET GEVOEL DAT DEZE BIJZONDER IS”, VERWOORDT DE EIGENAAR ZIJN BELEVING BIJ DE UTRECHTSE TUIN VAN HOVENIERSBEDRIJF DUOTUIN. „HET VERVEELT NOOIT. BLOEI, MOOI GEVORMD BLAD EN VRUCHTEN VOLGEN ELKAAR OP. DAN REALISEER JE JE HOE GOED OVER DE INRICHTING IS NAGEDACHT. HET IS BLIJVEND, ZOALS BIJ EEN GOED SCHILDERIJ. EN ZO IS HET DOOR TON MOSMAN EN MARGRIET ESSINK VAN DUOTUIN OOK BEDOELD: DE TUIN ALS KUNSTOBJECT.

De eigenaar kwam bij Duotuin terecht doordat hij een foto van een tuin van het hoveniersbedrijf zag in het tijdschrift 'Man'. „Het was meteen 'klik'. Een strakke en rustige tuin met afwijkend materiaalgebruik. Een tuin die paste bij mijn principe van niet te veel in een ruimte. De afzonderlijke elementen moeten tot hun recht komen”, legt de bewoner uit. „Ik wilde eerst een Japanse tuin omdat die het dichtst bij mijn idee van vormgeving kwam. Maar ik wist toen nog niet dat er ook zo iets als Duotuin bestond.”

Mosman en Essink kwamen een avond langs met dia's van hun tuinen. Besproken werd wat de wensen van de tuineigenaar waren. Ontwerpers en bewoner zaten meteen op een

JURYOORDEEL

Een aparte en verfrissende tuin is de reactie van de jury op de Utrechtse stadstuin. Het zeer originele concept is creatief, gedurfd en geslaagd. Binnen het ontwerp zijn de verschillende elementen professioneel op elkaar afgestemd. De tuin is ruimtelijk goed ingedeeld en is in balans. Ook de kleurstelling in het ontwerp is gedurfd te noemen. De schelpen passen mooi in het geheel, polyester is een opvallende keuze en de puinmuur is een mooi los element. Bovendien zijn er mooie contrasten.

De beplanting past in de stijl van het ontwerp en is origineel. Vooral de bomen zijn verrassend. De hoveniers hadden voor iets meer bladcontrasten kunnen kiezen. Het winterbeeld is matig. Wel is er voor een goede maat bomen gekozen. De boompalen vindt de jury niet nodig. Het oordeel over de combinaties is 'redelijk'. De dode materialen zijn origineel en van goede kwaliteit. Het is wel jammer dat de houtconstructies niet dezelfde kwaliteit hebben als de rest van de materialen. De tuin is goed aangelegd, maar helaas lekten de dakjes. De pergola is solide, echter misschien iets aan de lage kant.

HET EINDCIJFER VAN DEZE TUIN 8,4

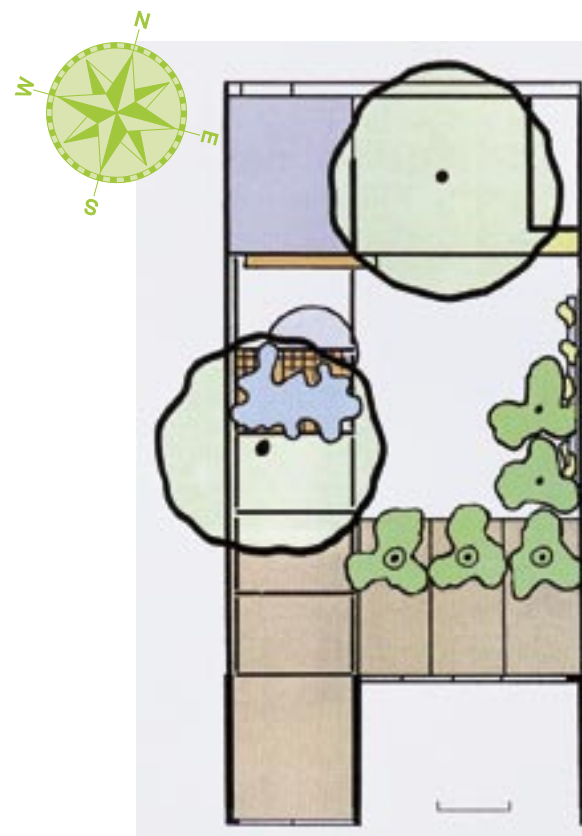
'DEZE TUIN IS ALS EEN GOED SCHILDERIJ'

HOVENIERSBEDRIJF

Tom Mosman en Margriet Essink, beide hovenier en beeldend kunstenaar, vormen samen sinds 1990 Duotuin. Mosman en Essink voeren hun ontwerpen zelf uit.

De hoveniers zijn samen op de Mtus in Venlo begonnen, waarna zij de vervolgopleiding Groenvoorziening, Landschapsinrichting en Recreatie (GLR) afmaakten. Mosman ging daarna naar de Kunstacademie in Rotterdam, Essink volgde een jaar later. Een jaar of vijf werkten zij ieder in een atelier, maar geconfronteerd met de bezuinigingen in de kunstsector moesten ze hun brood op een andere manier gaan verdienen. Ze besloten hun binnenwerk te verleggen naar buiten. Mosman en Essink maken voornamelijk tuinen voor particulieren. Sinds maart 1999 hebben de hoveniers op het Noordereiland in de Maasstad een tuingalerie, die op zaterdag open is.

De reden dat zij meedoen aan de Tuin van het Jaar 2004 is dat zij in het olympische jaar wel een prijs wilden winnen. „Dat zou een mooie hekkenslitter zijn na al dat goud bij het zwemen en het wielrennen,” zegt Tom Mosman, om daarna serieus te vervolgen: „We hebben de afgelopen jaren de andere tuinen gezien en dachten: dan kunnen wij ook meedoen. Ook krijg je behoorlijk wat belangstelling in de media en dat is nooit weg.”

lijn en ze kregen dan ook carte blanche. „Alleen vond ik dat ze veel planten in hun tuinen gebruikten. Daarin zie je dat ze behalve kunstenaar ook hoveniers, dus plantenliefhebbers, zijn. Ik wilde echter weinig groen gefruitsel in de tuin.” Wat er aan groen kwam, moest net als alle andere elementen in de kleine stadstuin goed tot zijn recht komen. Vaste planten zijn niet toegepast. De beplanting bestaat uit *Rosa 'New Dawn'* en *Wisteria sinensis*, *Gleditsia triacanthos 'Sunburst'*, *Aralia elata* en *Cercis siliquastrum*. „Ik geniet van deze enkele plantensoorten. Als de blauwe regen in bloei staat, is dat prachtig. Heel esthetisch zoals dat blauw afsteekt tegen de roestige achtergrond van de schutting. En de judasboom achter in de tuin herken ik nu op de pleinen in Spanje, terwijl ik geen tuinman ben.” Verder mocht de tuin niet te veel onderhoud vragen en wenste de bewoner water in de tuin.

Vierde kamer

In het Utrechtse stadstuintje hebben de ontwerpers als waterobject een Franse veedrinkbak

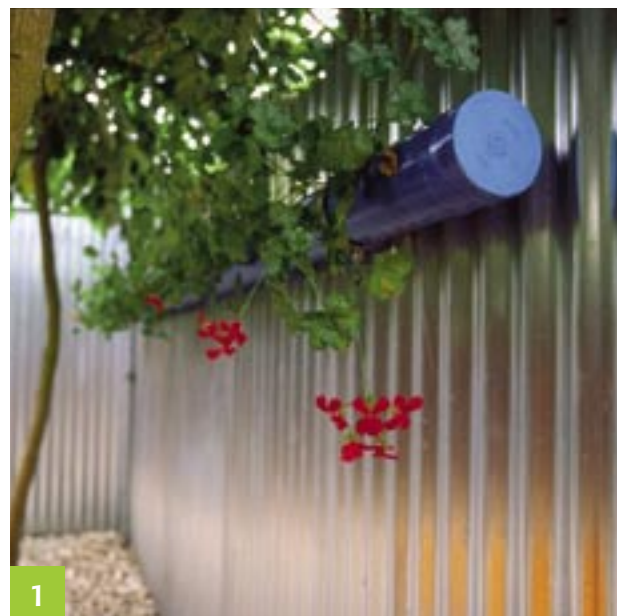
geplaatst. Een moderne jacuzzi waar de bewoner geregeld gebruik van maakt. De blauwe regen en de christendoorn onttrekken het bad aan het oog van de burens. In een gestapelde puinmuur is een inham gemaakt, bekleed met witte badkamertegels. Daar hangt een ouderwetse keukengeiser die verbonden is met een gasfles. Op deze manier kan de bewoner het bad met warm water vullen.

De tuin is volledig omschut. De ene kant van de schutting is gemaakt van gegalvaniseerde golfplaat, de andere kant van cortenstaal. Achter de muur van puinsteen staat een fietsenberging. Daartegenover is een loggia gemaakt.

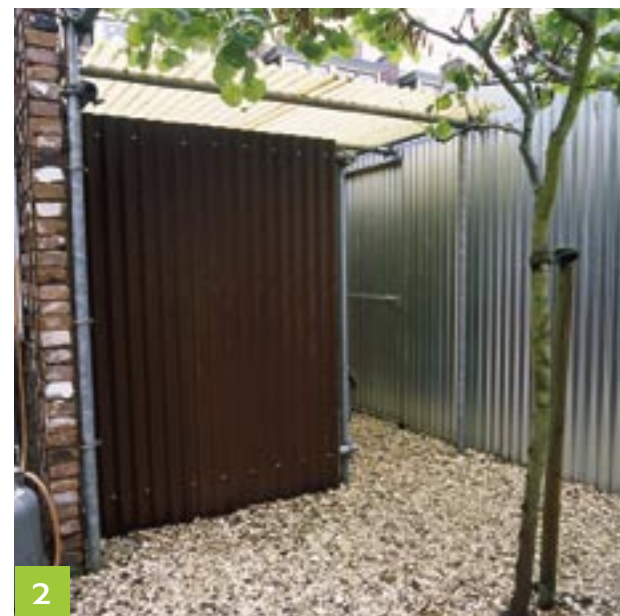
De stijl van het interieur en van de tuin lopen naadloos in elkaar over. De kleur van de stoelen in de serre komt terug in de blauwe pvc-buis aan de schutting. En net als in de woonkamer staat er niets te veel in de tuin.

De vloer van de buitenkamer bestaat uit halfverharding van schelpen met daartussen fossielen, stukjes glas en geroest ijzer. „Die schelpen zijn heel bijzonder. Als je er op loopt knispert het. Dat brengt leven in de tuin, net als de vele vormen die erin zitten. Dat heeft toch niemand,” zegt de eigenaar.

„Zolang de tuin er ligt, heb ik er niets aan veranderd uit respect voor het ontwerp. Het is een toegepast kunstobject en dat laat je intact. Toch is het mijn tuin en dat voelt bijzonder.”

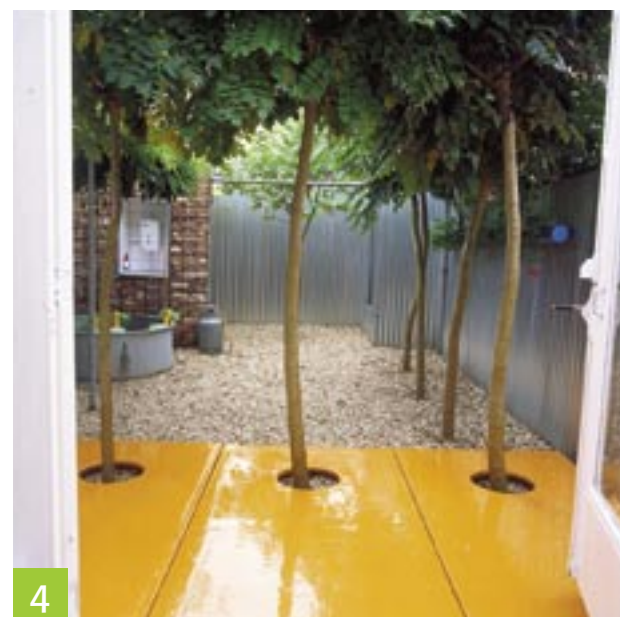
1

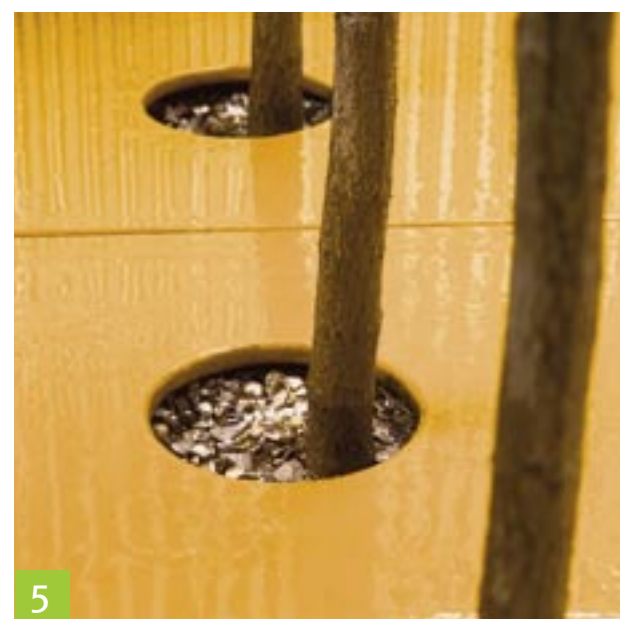
2

3

4

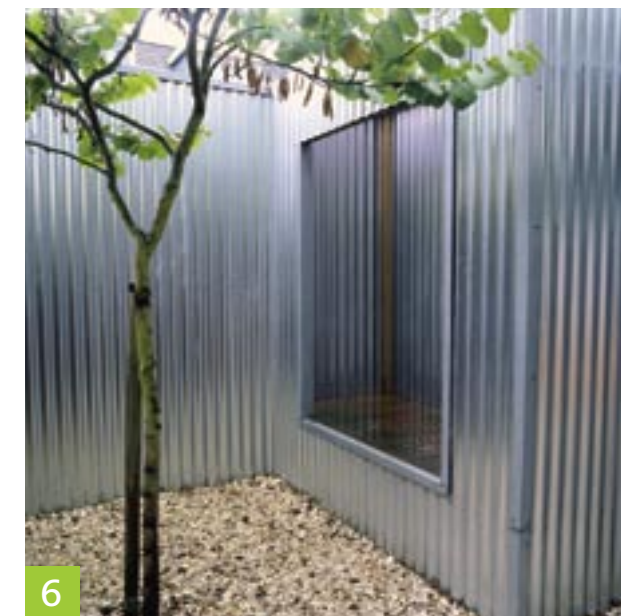

5

4-5. Het oranje terras brengt kleur in de tuin. Het terras bestaat uit drie houten platen van 120 x 140 cm met een polyester coating. De platen rusten op een fundering van houten balken. In iedere plaat is een gat van 30 cm doorsnee gezaagd waarin de duivelswandelstokken staan. Deze plantgaten zijn afgestrooid met schelpen.

6. In de loggia kan de bewoner zich even terugtrekken. Door het transparante dak kijk je naar de voortdrijvende wolken. Het is als een schilderij waarvan het beeld iedere keer verandert.

7. Een Franse veedrinkbak wordt gebruikt als bad. De bewoner heeft zelf de drijvende eilandjes toegevoegd. Hij haalt deze er ook wel eens uit, als het dan hard geregend heeft, is het waterelement een ronde spiegel. De blauwe regen vormt het dak van de buitenbadkamer. De peulvruchten zijn een cadeautje van de natuur en niet voorzien door de hovenier.

6

7

1. Een blauwe pvc-buis met rode hanggeraniums doorbreekt het strakke beeld van de schutting. De kleur van de buis komt overeen met het blauw van twee stoelen in de serre. Op deze manier wordt een relatie gelegd tussen binnen en buiten.

2. Achter de puinmuur is een fietsenberging gemaakt. Cortenstalen golfplaten vormen de wanden van de berging. De platen zijn bevestigd aan een stevige constructie van steigerbuizen.

3. De puinmuur is bevestigd aan een pergola van steigerbuizen en gemaakt van stenen die de hoveniers bij de sloop weghalen. Door de stenen los te stapelen en op te sluiten tussen bouwstaalmatten ontstaat een boeiend lijnenspel.

Zonnige en beschaduwde plekken wisselen elkaar af; bezoekers kunnen een zitplaats naar wens uitkiezen.

Tekst Joachim Koutstaal
Fotografie Rens Kromhout

TWEE CORTENSTALEN PLATEN MET DE TEKSTEN: 'ALLES WAT JE AANDACHT GEEFT GROEIT' EN 'NA REGEN GROEIT HET GRAS, NA WIJN HET GESPREK', TREKKEN DE AANDACHT. ZE ZIJN OP HET LIJF GESCHREVEN VAN DE EIGENAREN VAN EEN TUIN IN NUENEN. „WIJ ZIJN ECHTE TUINGENIETERS EN HOUDEN VAN EEN GOED GLAS WIJN.”

De tuin in Nuenen straalt rust en gezelligheid uit. Hovenier Giel van der Palen uit Eindhoven heeft de tuin aangelegd naar een ontwerp van Jacques van Leuken uit Nuenen. Via vrienden zijn de bewoners destijds in contact gekomen met het duo. „We wilden een tuin in Franse stijl, niet kitscherig, multifunctioneel en weinig onderhoud.”

Zowel de hovenier als de ontwerper hebben uitgebreid de tijd genomen om te luisteren naar de wensen van de bewoners. Volgens hen mag het eindresultaat er dan ook wezen. De kleine tuin zit vol verrassingen: zon- en schaduwplekken wisselen elkaar af, door de hele tuin zijn zitplaatsen gecreëerd en er is speelruimte voor de kinderen.

Fasering

De tuin is in fasen aangelegd. Eerst is het grondwerk uitgevoerd, daarna de bestrating en de muren. De mediterrane

JURYOORDEEL

De hovenier heeft met deze tuin goed aan de opdracht voldaan. De tuin straalt warmte uit en is echt een tuinkamer geworden met weinig onderhoud. De jury mist de aansluiting met het interieur van het woonhuis. De dode materialen zijn doordacht gekozen: mooie staalwanden, maar wel een dominante halfverharding. De keuze in meubilair en potten is te divers. De berging en stalen wand zijn origineel gevonden. De zitmuur is echter wat 'zwaar'.

De jury plaatst vraagtekens bij de keuze voor de beplanting. Er is sprake van een te grote mix aan planten, waardoor de tuin onrustig wordt. De kleurstelling van de beplanting is in zijn geheel bont met weinig wintergroen. De platanen kunnen problemen gaan geven. De planten staan iets te dicht op elkaar. De solitaires zijn wel mooi maar de combinaties kunnen sterker. De jury vindt de plantvakken bij de platanen niet zo sterk omdat deze hier en daar wat rommelig ogen. Wat de aanleg betreft, meldt de jury dat de tegels ongelijk liggen en de pergola te laag is. De overige zaken zijn in orde. De staalwand is zeer sterk en de kasten zijn erg mooi.

HET CIJFER KOMT UIT OP EEN: **8,0**

'ALLES WAT JE AANDACHT GEEFT GROEIT'

HOVENIERSBEDRIJF

Het werkgebied van Hoveniersbedrijf Giel van der Palen bestrijkt de regio Eindhoven. De ligging langs de A2 is gunstig want in korte tijd zit hij op de snelweg. Hierdoor is de hovenier soms ook in Den Bosch of Tilburg te vinden. Aanleg- en onderhoudswerkzaamheden verhouden zich als 60% staat tot 40%. Van der Palen is in 1987 als eenmansbedrijf begonnen. De afgelopen zeventien jaar groeide het bedrijf uit tot tien werknemers. Nog dit jaar wil Van der Palen zijn hoveniersbedrijf aanslui-

ten bij het Groenkeur. Als motivatie om mee te doen met de wedstrijd Tuin van het Jaar noemt de hovenier de promotie van zijn bedrijf en van tuinen in het algemeen. „Door zijn unieke karakter is de tuin in Nuenen bijzonder geschikt om mee te dingen naar de prijs Tuin van het Jaar.” Jacques van Leuken uit Nuenen heeft de tuin ontworpen en Van der Palen heeft hem aangelegd. „De tuin is een product van onze samenwerking en daar zijn we trots op.”

Giel van der Palen.

Jacques van Leuken.

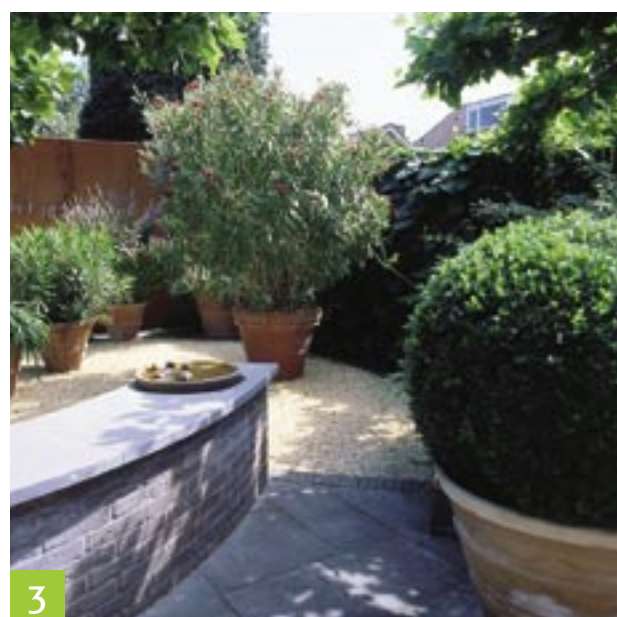
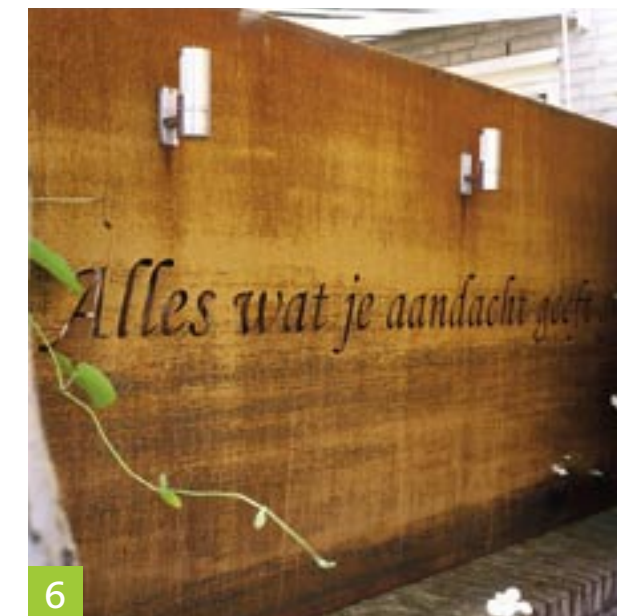
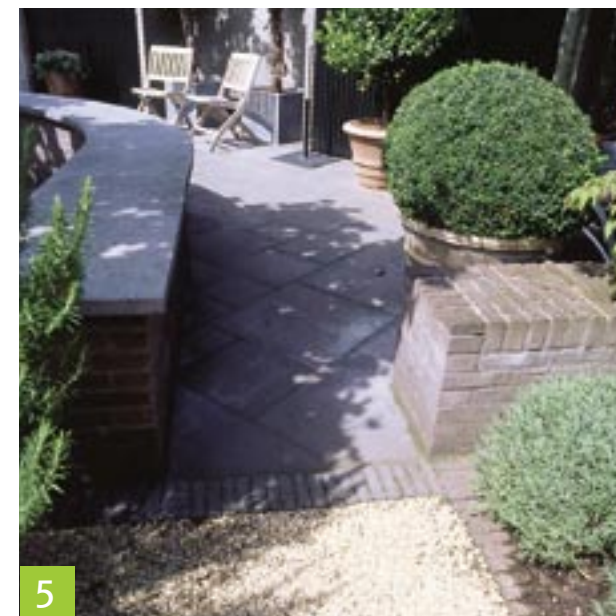
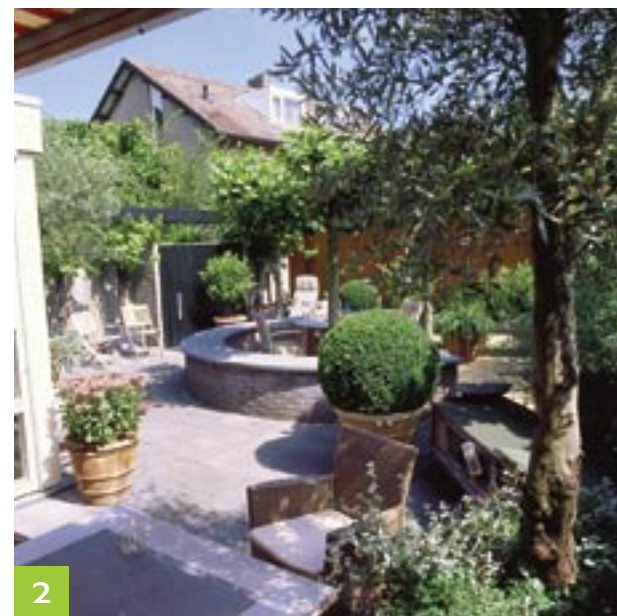
planten in potten en het geelgekleurde Jurasplit zijn als laatste aangebracht. Met de olijfbomen, de knoestige druiven en de platanen als tuindak waan je jezelf op een jeu de boulesbaan in Frankrijk. „Elke dag een vakantiegevoel”, zegt de eigenaresse.

De bewoners wilden liever geen tuinhuis, maar wel een opbergplaats voor het tuingereedschap. De ontwerper kwam met het idee van verborgen tuinkasten. Een gemetselde muur met twee houten deuren. „Het lijkt net een schutting. Je ziet niet dat er nog een ruimte achter zit.”

De tuin is voor zestig procent bestraat met sierbetontegels in wildverband. Dertig procent van het oppervlak is bedekt met Jurasplit. Hierop staat een teakhouten tafel met vier stoelen. In de border, vanuit het huis gezien rechts, groeien onder andere hortensia, bontbladige kerria, zilverkaars en Duitse pijp. Buxusbollen, oleanders en verschillende citrusboompjes staan in potten willekeurig door de tuin. De meeste planten gaan in de winter naar een opslagplaats en komen in het voorjaar gekapt en geschoren terug. Het onderhoud beperkt zich verder tot het jaarlijks snoeien en verwijderen van onkruid. De planten zijn bepalend voor het zomerbeeld van de tuin. „Heerlijk om in het voorjaar de planten weer terug te krijgen. De zomer komt eraan!”

OPPERVLAKTE TOT 100 M²

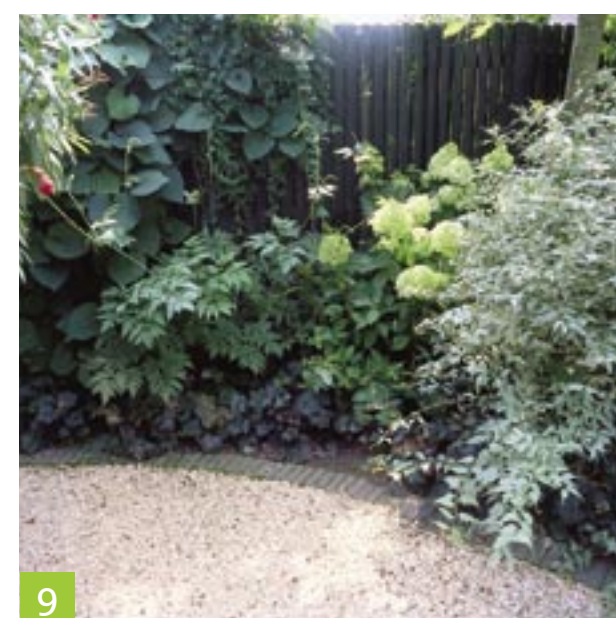
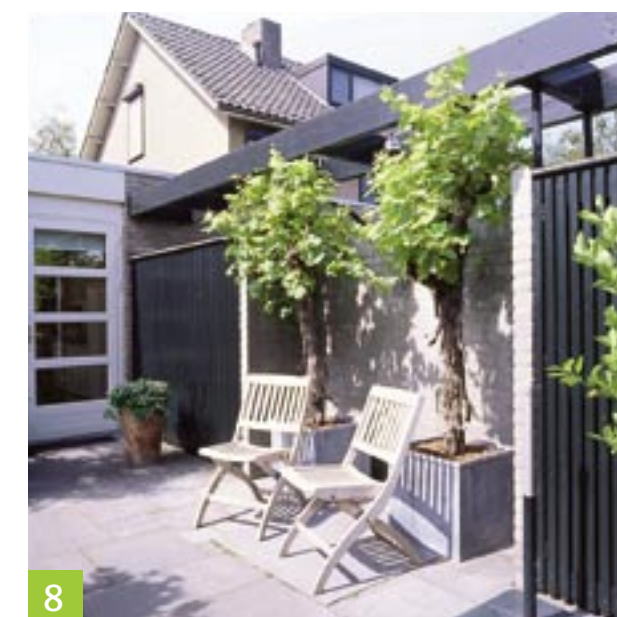

1. Zowel op het split als op de tegels is voldoende zitgelegenheid. De teakhouten tuinmeubelen en de plaat van Arduin natuursteen op het muurtje nodigen uit om te gaan zitten.

6. Huis en tuin zijn één. Aan het huis is een extra kamer toegevoegd. Muren van cortenstaal en een plafond van platanen geven het gevoel nog steeds binnen te zijn.

3. De beplanting in potten gaat in de winter naar een opslagplaats waar ze gevoed en gesnoeid worden.

4. „Na regen groeit het gras, na wijn het gesprek.” De cortenstalen platen vormen het decor van de tuin. Geïntegreerde verlichting zorgt ervoor dat de letters oplichten.

5. Het fijne Jurasplit (8-11 mm) ligt in kunststof Nidaplast platen. Het contrast met de Oudhollandse sierbetontegels van Schellevis versterkt de mediterrane sfeer.

6. De teksten zijn met een lazer in de cortenstalen platen gebrand en worden met geïntegreerde lampen aangelicht.

7. Vanaf het bankje voor de woonkeuken kijk je onder de platanen door. De bomen zijn als meerjarige exemplaren geplant om de tuin een volwassen uiterlijk te geven.

8. Twee stoelen staan aan de voet van noestige druiven in bakken. Aan weerszijden van de planten bevinden zich opbergkasten van 0,5 m diep.

9. In de border achter het terras staan hortensia, bontbladige ranonkelstruik, zilverkaars, purperklokje en Duitse pijp.

Vanuit het huis is een goed overzicht over de hele tuin. De borders aan weerszijden van het pad zijn symmetrisch ingericht.

Tekst Jacob van Megen
Fotografie Rens Kromhout

„IK WILDE EEN STADSTUIN, GEÏNSPIREERD OP OUDE HOFJES MET VEEL GROEN ZOALS BUXUS- EN TAXUSHAGEN EN KLIMOP”, VERWOORDT DE TUINEIGENAAR ZIJN WENSEN. HOVENIERSBEDRIJF FORMA VERDE EN ONTWERPER JACK VAN HAPEREN ZIJN DAAR WAT HEM BETREFT VOLLEDIG IN GESLAAGD.

Echte buitenmensen of tuiniers zijn de bewoners van het statige pand in Weert niet. De tuin moest dan ook vooral 'simpel' worden. „Ik houd van een strakke, geraffineerde vormgeving. Niet te veel soorten planten. Het liefst in grote groepen aangeplant.” *Buxus* en *Taxus* sluiten goed aan bij deze wens vindt de bewoner. De vakbeplanting met *Hydrangea* 'Annabelle' is volgens hem mooi, maar het vraagt nogal wat opbindwerk. „Na een flinke regenbui moet je meteen aan de slag.”

De tuin in Weert is een echte schaduwtuin. Een grote notenboom en een rode esdoorn overkluizen de tuin bijna helemaal. „Die twee bomen stonden er al en waren de moeite waard voor hergebruik.” De schaduw wordt achter in de tuin doorgezet met dakplatanen. „Die vormen een natuurlijke parasol.” Voor in de tuin, vlakbij het natuurstenen terras, staan leiplatten. De bomen zijn in de breedte geplaatst

JURYOORDEEL

Eenheid met de stijl van het huis, hoogteverschil en respect voor de oude bomen, de tuin is een goede uitwerking van de opdracht. Het winterbeeld is mooi en de bomen zijn goed geïntegreerd. De verspringende belijning is origineel. De tuin en het huis sluiten goed op elkaar aan. Vooral de containeroplossing is sterk. De hagen en de paden geven ritme en geven een mooi diepte-effect. Het pad is iets te breed voor de tuin. Het formaat van de klinkers past goed. De lampen aan de gevel detoneren. Jammer dat de afwerking niet overal even mooi is. Zo zakt de pergola door, lopen enkele tegels weg, is de randopsluiting verzakt, zijn de traptreden ongelijk en is de elektriciteitskabel niet degelijk. De assortimentskeuze is stemmig groen. Sober! De kwaliteit van de beplanting is goed. De planten zijn zwaar en volwassen. De rode esdoorn valt enigszins uit de toon, maar verder is de kleurstelling goed. De plantafstand tussen de rododendrons is niet goed, en de klimop staat te dicht op de buxus. Het taxusblok staat niet volledig in lijn. De gekozen beplanting sluit aan bij het ontwerp.

HET EINDCIJFER IS EEN 7,5

'IK WILDE HET LIEFSTE EEN HOFJE'

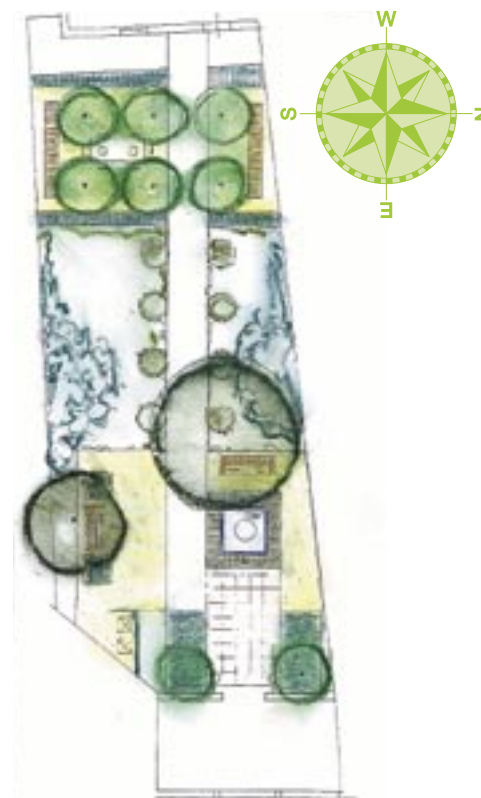
HOVENIERSBEDRIJF

Uiteraard zijn de mensen waarmee Jack van Haperen, eigenaar van Forma Verde in Maarheeze/Cranendonck, werkt een goed klankbord om het werk te evalueren. Hij meent echter dat de wedstrijd Tuin van het Jaar een uitstekende mogelijkheid is om je werk eens door derden te laten toetsen. Bovendien levert volgens Van Haperen meedoen aan een wedstrijd ook wel wat op. „Met een recente wedstrijd heb ik aardig wat nieuwe klanten binnengehaald.”

Forma Verde is een hoveniersbedrijf waar zeven mensen werken. Het bedrijf richt zich voor 90% op de particuliere markt. De verdeling aanleg en onderhoudswerkzaamheden is fifty-fifty. Veel van de tuinen die Forma Verde ontwerpt en aanlegt, worden ook door het bedrijf naar het volwassen stadium geloodst. „Die blijven bij ons in onderhoud.”

Van Haperen heeft dit jaar veel geïnvesteerd om zijn ontwerpafdeling volledig te automatiseren. De gemiddelde tuin die het bedrijf ontwerpt en aanlegt heeft een oppervlakte van 500 m². De voorgenomen automatisering moet het bedrijf een tijdsbesparing opleveren. Van Haperen verwacht dat de automatisering 'een kwalitatieve en een kwantitatieve vooruitgang' betekent.

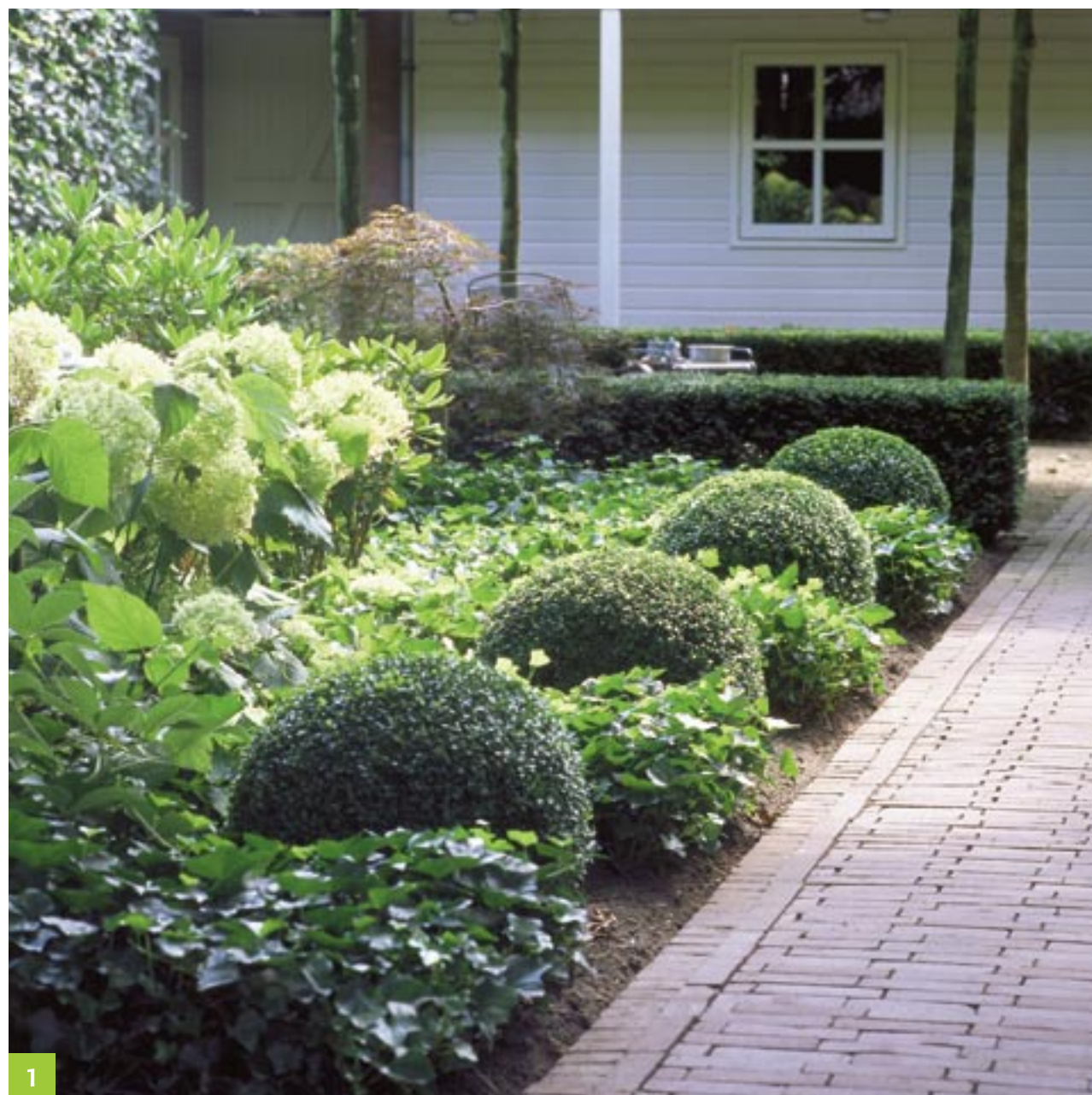

waardoor de zon nog wel op terras schijnt. „Op een enkel plekje na, is dit terras de enige zonnige plek in de tuin.” Op plaatsen waar de zon wel in de tuin kan schijnen, zijn zitjes opgesteld van smeedijzer of staat een teakhouten tuinbank. De tuin is precies zo geworden als de bewoners voor ogen hadden. „De verschillende kamers doen me aan de hofjes denken.”

Tuingenieters

De eigenaren van de tuin noemen zichzelf echte 'tuingenieters'. Ze hadden nooit eerder met een hovenier gewerkt, maar het is ze goed bevallen om het ontwerp en de aanleg van de tuin volledig uit handen te geven. De tuin is zowel in de zomer als in de winter groen met hier en daar een rood accent van beuk en esdoorn. „Bloeiende planten zijn weggelaten.” De 'Annabelle' zou eventueel nog een mooi winterbeeld op kunnen leveren, maar dat is, zo vindt de eigenaar, ondergeschikt aan het groen en het lijnenspel van de tuin. „Bij het winterklaar maken mag van mij alles eraf. Ik hou van groen en een opgeruimde tuin.” Duiven zorgen nog wel eens voor overlast. Voor de wespen hangen vallen gevuld met bier en de vuilcontainers zijn keurig weggewerkt achter een schutting van *Hedera*.

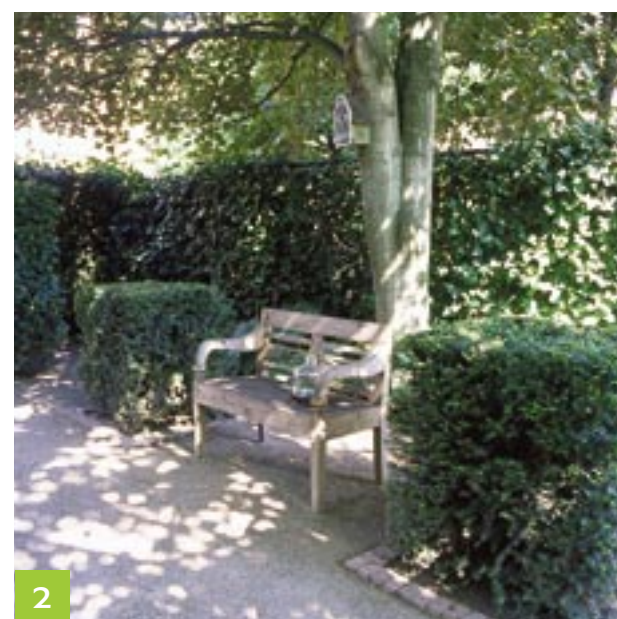
Hardware is er in de tuin niet veel aanwezig. „Er loopt een breed pad van waalformaat klinkers naar achteren. Er ligt een flink terras van Noorse leisteen en een terras van gele gravel. „De gravel vond ik mooier toen het er net in lag. Toen waren het nog steentjes.” Het begint nu een beetje te verpulveren en dat geeft 'rommel' zowel op het terras als in huis.

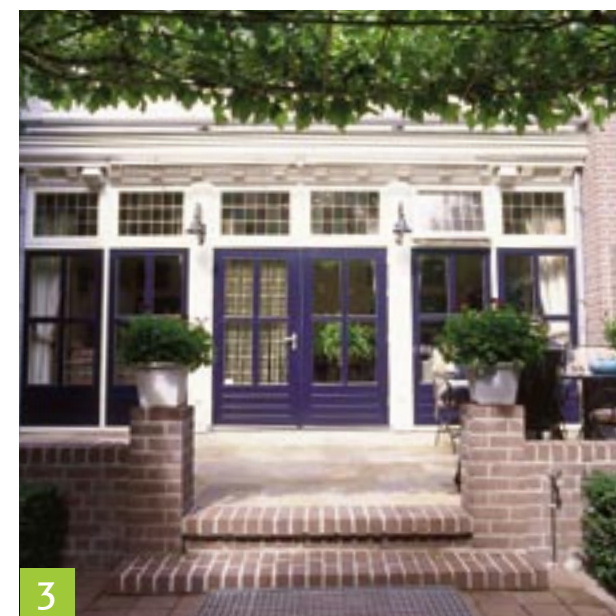
1

1. Rhodo's, buxusbollen, hederablokken en hortensia wisselen elkaar af. De bewoners zijn zeer te spreken over al het groen zowel in de zomer als in de winter. Het tuinhuis op de achtergrond doet dienst als garage.

2. Door de bladeren van de oude bomen valt mooi diffuus zonlicht in de tuin. Op de zonplekken staan banken en stoelen.

2

3

3. Direct voor het zonterras aan het huis staat een rij dakplatanen. De bewoner moest erg wennen aan de begeleidende constructie van de bomen.

4. Op het achterterras zorgen dakplatanen voor schaduw. Het terras wordt begrensd door hagen, die op verschillende hoogten achter elkaar zijn geplaatst. Dit zou het diepte-effect ten goede komen.

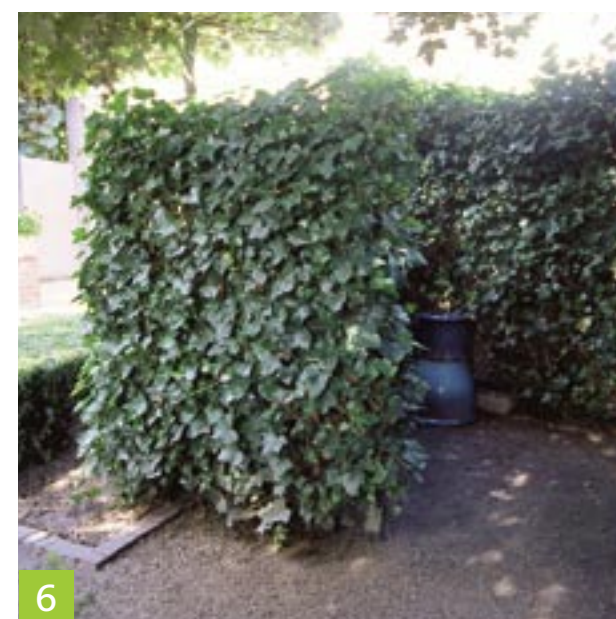
4

5

5. De vijver is een idee van de ontwerper. Zowel de randen als de bodem van de vijver zijn bekleed met lood. De complete vijverbak wordt omsloten door een buxusblok.

6. Voor de noodzakelijke rommeltjes is een plek gecreëerd achter de hederahaag.

6

OPPERVLAKTE 100 TOT 400 M²

De Tuin van het Jaar 2004 is aan-gelegd door hoveniersbedrijf Fons Linders BV uit Nuenen. De jury waar-deerde de tuin met 8,8 punten. Meer over deze tuin op pagina 22.

Foto: De breedte-as leidt het oog naar de kerk midden in het dorp. De kerk is 's avonds mooi aangelicht en staat dan in een vaal oranje gloed.

Vanuit het dakterras is er een compleet overzicht over de tuin met monumentale details. Rond de vijver is de beplanting nagenoeg symmetrisch aangeplant.

WINNAAR TUIN VAN HET JAAR 2004

DE TUIN VAN HET JAAR 2004 WORDT GEKENMERKT DOOR VELE GEOMETRISCHE DETAILS ZOALS BLOKVORMIGE MUURTJES, TRAPPEN, RECHTHOEKIGE HAGEN, EEN ROND GAZON EN SYMMETRIE. ACHTER IN DE TUIN IS EEN PLEK MET EEN TOTAAL ANDER KARAKTER ONTSTAAN. „IN DE SCHADUW VAN EEN OUDE NOTELAAR IS DE SFEER SPROOKJESACHTIG”, ZEGT DE EIGENARESSSE.

De bewoners van de tuin in Oirschot hebben hun wensen niet kenbaar kunnen maken. Zij wonen hier pas sinds mei 2004, maar kunnen zich wel een voorstelling maken van wat de wensen van de vorige bewoners moeten zijn geweest. „De tuin kent een logische opbouw met een zichtlijn in de lengte: vanuit het woonhuis over de vijver richting het prieel achter in de tuin.” De breedtelijn loopt ook over de vijver. Vanaf het overdekte terras kijk je dwars over de vijver richting de kerk. „Het middelpunt van de waterpartij ligt precies op het snijpunt van de zichtassen.”

De huidige bewoners vinden dat hoveniersbedrijf Fons Linders de tuin mooi en smaakvol heeft ingericht. „Het is strak, maar niet te strak. Er ligt veel bestrating maar er is ook ruimte voor bemoste gravelpaden en gazonstroken.”

De bemoste gravelpaden noemt de bewoonster 'een feeëriek

JURYOORDEEL

De tuin voldoet goed aan de eisen van de opdrachtgever, is representatief en het ontwerp zit goed in elkaar. De niveauverschillen en het metselwerk zijn zeer creatief. De wateras is een sterk onderdeel in de tuin. De stijl is consequent doorgevoerd met mooie repeterende structuren. De tuin is hierdoor in balans en straalt rust uit. Het metselwerk is nog wat jong en daardoor iets te veel 'decor'. De kleurstelling is passend ingetogen en evenwichtig. De tuin sluit goed aan op het huis, maar is bij het huis iets te formeel. De beplanting is mooi, strak en weelderig. Het assortiment is goed gekozen, maar zou hier en daar wat spannender kunnen. De jury mist een aantal historische planten zoals fruit en kruiden en twijfelt over de kleur van de rozen. De basaltblokken voegen niet zoveel toe en doen wat grof aan. Verder zijn de dode materialen sterk gekozen. De tuin is mooi gemaakt met oog voor detail, en vaktechnisch van zeer hoog niveau. Het is jammer dat de vuilcontainers zo in het zicht staan.

HET EINDCIJFER VAN DEZE TUIN: 8,8

Tekst Jacob van Megen
Fotografie Rens Kromhout

'DE TUIN ZIT VOL VERSCHILLENDE SFEREN'

HOVENIERSBEDRIJF

Hoveniersbedrijf Fons Linders BV uit Nuenen meende voldoende capaciteit en kwaliteit in huis te hebben om mee te doen aan de wedstrijd Tuin van het Jaar. „Het is natuurlijk leuk om mee te doen, maar het is vooral een goede reclame voor ons bedrijf”, zegt Fons Linders. Het hoveniersbedrijf is aangesloten bij de Vereniging van Tophoveniers. Verschillende tophoveniers zijn voorheen al eens in de prijzen gevallen. „De titel Tuin van het Jaar is een goede referentie”, meent Linders. Zijn bedrijf

Rick de Valk (l) en Fons Linders.

telt twaalf werknemers en heeft vooral veel werk in de nieuwe aanleg en renovatie van tuinen. „Vooral in het hogere segment.” Nieuwe aanleg komt volgens de eigenaar vooral voort uit de eigen tuinontwerpen en loopt in sommige jaren op tot 90% van het totale pakket. „Maar het aanbod wisselt sterk. De ene week heb je te veel, de andere week te weinig.” Alle werkzaamheden, ontwerp, grondwerk en de aanleg, worden door het bedrijf zelf uitgevoerd. „We hebben alle specialismen in huis.” De beplanting voor de tuinen wordt door het hoveniersbedrijf zelf geleverd. De volwassen beplanting voor de tuinen importeert Linders uit Italië. In Nederland is volgens hem niet aan behoorlijke maten te komen. De twee rode esdoorns bij de vijver zijn hier een goed voorbeeld van. „In de vijftienvijf jaar dat het bedrijf nu bestaat heb ik mijn weg wel gevonden.”

detail'. De tuin moet van haar qua onderhoud wel binnen de perken blijven, maar hoeft niet te 'clean' te zijn. „Afwisseling in sfeer is erg belangrijk”, meent zij. Zo zijn de gemetselde

muren rondom de vijver voor een groot gedeelte begroeid met prachtige mossen. Een verfijnd detail dat in de grote tuin toch direct opvalt. De vijver lijkt via een duiker onder het pad door te lopen maar dit is bedrog. „De duiker is maar 50 cm diep. De pomp en het filtersysteem zijn erin weggewerkt.”

Afwisseling

De eigenaren van de tuin vinden dat veel aandacht is besteed aan de beplanting. „Er is eigenlijk altijd wel iets dat de moeite waard is.” Zo staat er voor in de tuin een oude appelboom met

Pachysandra als onderbeplanting. Achter in de tuin staat een *Juglans* in een plantvak van *Helleborus foetidus*. „De bloei begint dus al erg vroeg in het jaar.” Verschillende bodembedekkers, die het onderhoud volgens de bewoners zo lekker makkelijk maken, wisselen elkaar af. *Pachysandra*, *Astilbe*, *Hosta* en *Geum* worden in de tuin speels onderbroken met grote pollen siergras.

Linksachter is een rozentuin aangelegd. De buxusvakken zijn beplant met oranjeleuke rozen. Tussen de rozen door staat de hoge *Verbena patagonica*. „Zelfs een toch wat stijve rozentuin krijgt hierdoor een bijzonder speels effect.” Het smeedijzeren prieel is volledig begroeid met blauwe regen die door lijkt te lopen in een massieve muur van klimop. In de klimopmuur zitten verschillende togen die een licht-donkereffect geven op de perzikkruidborder achter de muur. Ook aan wintergroene planten is gedacht. Er staat een lange rij met groenblijvende *Crataegus* langs de schuur. De oever van de vijver is helemaal beplant met schoenlappersplanten. „In het voorjaar bloeien hier de kleinbloemige irissen tussen.”

1

2

5

6

3

4

5. Op de gemetselde muren hebben de huidige bewoners, in overleg met de hovenier, grote, granito schalen neergezet. De schalen zijn aangeplant met rode Sempervivum.

6. Het beeld 'Maria' is van een Tjechische kunstenaar. Ze staat in een buxusblok en kijkt met haar gezicht naar het zuiden. Zo lijkt ze altijd op zoek naar de zon.

7. Vanuit de 'Annabelle'-border aan de rechterkant is door de klimopmuur, onder het prieel door, zicht op de border met uitsluitend perzikkruid.

8. De muur lijkt door de lopen onder klimop. Dit uitgekende detail doet denken aan een oude klooster- of kasteeltuin. Het verkleint de tuin enigszins, maar levert een aantal geheime hoekjes op.

7

8

1. Een sprookjesachtig tafereel onder de notelaar. Tussen de Virburnum davidii staan grote pollens met Helleborus foetidus. In de zomermaanden valt diffuus licht door het bladerdek van Juglans op de getande bladeren van de Helleborus.
2. Hydrangea 'Annabelle' is met grote groepen tegelijk in de winnende tuin aangeplant onder de Liquidambar.
3. Een trog met waterspuwer grenst aan de keuken-deur. Op het plaatsje is ook ruimte voor keukenkruiden.
4. De rozentuin is opgedeeld in vakken. De paden zijn voorzien van zachtgele gravel. Het plekje wordt deels omsloten door een muur van Hedera.

De vormgeving in de tuin is simpel en strak gehouden om de aandacht niet van het landschap af te leiden. Tuin en landschap vormen een geheel.

NA EEN ZEER GRONDIGE VERBOUWING VAN HET OUDE DIJKHUIS MOEST OOK DE TUIN GEMODERNISEERD WORDEN. DE BOUWTEKENINGEN WAREN AMPER KLAAR TOEN HOVENIERSBEDRIJF BINDER UIT POORTUGAAL BETROKKEN WERD BIJ HET RENOVATIEPROJECT. HUIS EN TUIN MOESTEN IMMERS VOLLEDIG OP ELKAAR AANSLUITEN. OM DE TUIN VERVOLGENS QUA SFEER EN BEPLANTING HELEMAAL TE MAKEN NAAR DE WENSEN VAN DE EIGENAREN, NAM DE HOVENIER ZE MEE VOOR EEN BEZOEK AAN DE FLORIADE 2002.

Het eerste wat opvalt als je het grote zonneterras bij het huis betreedt, is de enorme waterpartij die het hoogteverschil (± 3 m) tussen dijk en maaiveld opvangt, en het weidse uitzicht over korenvelden en akkers van de Hoekse Waard. Alles in de tuin is dan ook zo vormgegeven dat niets afleidt van deze twee elementen: water en landschap. „We wilden het uitzicht bewaren. We zijn om die reden hier 25 jaar geleden komen wonen. En we wilden water in de tuin, want we zijn echte watermensen. De tuin is voor de rest dan ook heel simpel gehouden. Verder moest de tuin onderhoudsvriendelijk zijn en een moderne en strakke uitstraling krijgen, net als ons huis”, legt de tuineigenaresse uit.

JURYOORDEEL

De hovenier heeft goed voldaan aan de opdracht. Het polderlandschap is perfect opgenomen in het strakke, moderne ontwerp. In de tuin is zeer creatief met water omgegaan. De details van het waterelement kloppen perfect en de hoogteverschillen zijn knap opgevangen. Ook is de tuin goed aangesloten op het huis. Wel vindt de jury dat op het ommuurde terras te weinig groen is geplaatst. De tuin is evenwichtig en rustig ingedeeld met goede vlakverdelingen. De jury waardeert de terrassen en de waterpartij, en vindt de verlichting en het meubilair met smaak gekozen. De beplanting is afgestemd op het ontwerp. De jury zet vraagtekens bij de keuze van het assortiment zoals dat van hortensia en bamboe. De kwaliteit van de bomen is mager, behalve die van de knotwilgen. Bij de plantafstand van de bamboe is te weinig rekening gehouden met de wilde groei van deze bodembedekker. Ook is de jury niet lovend over de kwaliteit van het gras. De kwaliteit van de dode materialen is prima, het is alleen jammer dat de balken kromtrekken. Ook ligt de bestrating ongelijk en kan de damwand strakker. De trappen lopen goed, maar helaas liggen sommige treden niet waterpas. De tuin was niet 100% wedstrijdklaar.

HET EINDCIJFER VAN DEZE TUIN **8,2**

Tekst Wendy Bakker

Fotografie Ferry Noordam

'WE ZIJN HIER KOMEN WONEN VOOR HET PRACHTIGE UITZICHT'

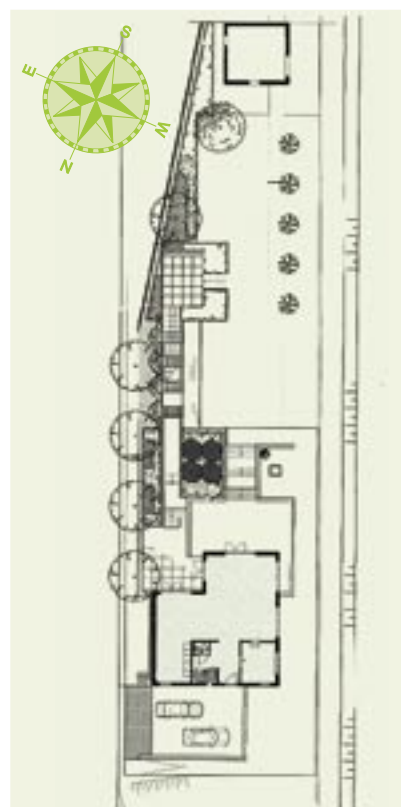
HOVENIERSBEDRIJF

Hij kwam het inschrijvingsformulier van de Tuin van het Jaar in de post tegen en dacht: waarom zouden wij niet eens een keer meedoen, motiveert Thod Binder, directeur van Binder Groenprojecten uit Poortugaal zijn deelname aan de hovenierswedstrijd. Om er vervolgens aan toe te voegen: „Dan moet je natuurlijk wel een goed project hebben en dat vonden we van onze inzending. De tuin is strak en eenvoudig

Vlnr: Han Farwick, Martijn van den Berg en Thod Binder.

vormgegeven maar die waterpartij kan je niet alledaags noemen.” Tevens nodigt de Tuin van het Jaar uit om met andere ogen naar je eigen producten te kijken, vindt de hovenier. „En als je als genomineerde in het themanummer staat, is dat een aardige PR en een opsteker voor de jongens die het hebben aangelegd.” Binder Groenprojecten heeft jaarrond gemiddeld vijftig mensen in de binnen- en buitendienst aan het werk. Het bedrijf richt zich voornamelijk op de institutionele en bedrijvenmarkt, waarvan een belangrijk deel het onderhoud van tuinen bij de petro-chemische industrie vormt. Ongeveer 15% van het werk is gericht op particulieren. De verdeling aanleg-onderhoud is fifty-fifty. Daarnaast rekent het bedrijf daktuinen (Optigroen), aanleg van natuurlijke bermen (Heem-methode) en interieurbeplanting tot zijn specialisaties.

De waterpartij bestaat uit drie niveaus. Op de hoogte van de dijk liggen vier halfronde bassins in een beplanting van laagblijvende en bodembedekkende bamboe. Het water valt langs rvs-roosters twee verdiepingen naar beneden in een strakke, langwerpige vijver. De hoogteverschillen zijn opgevangen door robuuste damwanden van azobé. Een pad van Oudhollandse tegels dat het terras bij het huis verbindt met een terras achter in de tuin, maakt deel uit van de waterpartij. Het patroon van de Oudhollandse tegels wordt doorbroken door vier brede banen van looproosters. Hieronder wordt het water opgevangen dat vanaf de halfronde bassins naar beneden stroomt om vervolgens zijn weg te vervolgen en te eindigen in de vijver. Met deze bouwkundig complexe constructie heeft Binder het enorme hoogteverschil positief weten te gebruiken en een moderne waterval gerealiseerd.

Geschoren gazon

Op maaiveldniveau bestaat de tuin uit niets anders dan een strak geschoren gazon, een pad over de hele lengte van de tuin en een terras bij de garage aan het einde van tuin. Bij de slaapvertrekken beneden in het huis ligt een groot terras dat de contouren van het huis volgt, en een kleine patio met borrelsteen. Ook hier is het uitzicht op het landschap behouden.

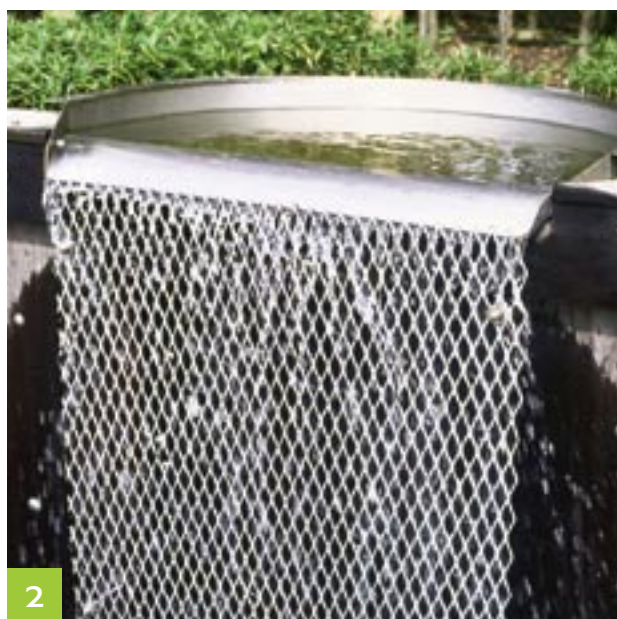
De verschillende terrassen geven de bewoners de mogelijkheid om op ieder tijdstip van de dag in de zon en uit de wind te zitten.

De tuin ligt vol op de wind. Toch is er bewust voor gekozen om de tuin niet beschut aan te leggen. Dit om een open verbinding te houden naar het landschap. Tuin en korenvelden lopen in elkaar over, hetgeen wordt versterkt door de keuze van de beplanting. Zo staan er knotwilgen tussen de sloot en het pad. De beplanting is windbestendig en sober gehouden. Grote plantvakken van een enkele soort bepalen het beeld: *Buxus*, *Pleioblastus pygmaeus*, *Lavandula* en verschillende *Hydrangea*-soorten.

De tuineigenaren zijn zeer tevreden over het resultaat en hebben bewondering voor het werk dat de hoveniers van Binder hebben geleverd. De aanleg van de waterpartij was geen sinecure. „Er is veel grondwerk verricht en er moesten heel wat palen de grond in waaraan trekstangen zijn bevestigd om de keerwanden op zijn plaats te houden. De werkzaamheden aan de 'waterval' hebben zo'n vier weken in beslag genomen maar het resultaat is meer dan de moeite waard.”

1

2

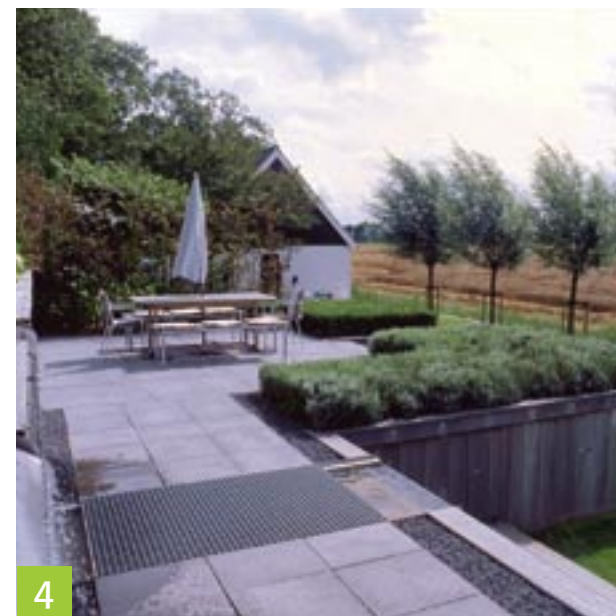
1. Een grote moderne waterval is het belangrijkste element in de tuin. De waterpartij vangt het hoogteverschil, wat zo kenmerkend is voor aan dijken gelegen tuinen, op. Het is de vertaling van een van de belangrijkste wensen van de bewoners: veel water in de tuin.
2. Om de waterpartij te construeren zijn bij de bovenste damwand om de 2 m ankerpalen geplaatst. De daaropvolgende damwand is met stalen draadeinden bevestigd aan de bovenste damwand en de onderste damwand weer met de daarboven gelegen. De halfronde bassins zijn door de ontwerper in detail digitaal uitgewerkt. Een metaalbedrijf heeft op basis van deze technische tekeningen de bakken gedraaid. Het water in de waterval wordt door een leiding die met een flauwe boog van vijver naar bassins loopt, rondgepompt. Kranen in de bassins regelen de hoeveelheid water die valt en een niveauregelaar in de vijver zorgt ervoor dat het water altijd op hetzelfde niveau blijft.

3. Vanaf het grote terras bij het huis loopt de trap aan de rechterzijde naar een pad van Oudhollandse 50/50-tegels en antraciet split. Dit pad is onderdeel van de waterpartij. De grote bordestrap aan de linkerzijde leidt naar het benedengelegen deel van de tuin. Tussen de twee trappen is een plantvak aangelegd. Hierin staan vier dakplatanen waarvan de kroon op dezelfde hoogte gehouden wordt als de bovenste rand van de muur.

4. Vanaf de kant van het huis loopt het hooggelegen pad naar een terras. Aan de uiteinden zijn twee grote plantvakken aangelegd; in het ene groeit Lavandula, in het andere Buxus. Boven aan de dijk staat een haag van Fagus sylvatica. Voor de haag staat de bodembedekkende bamboe en Hydrangea.

3

4

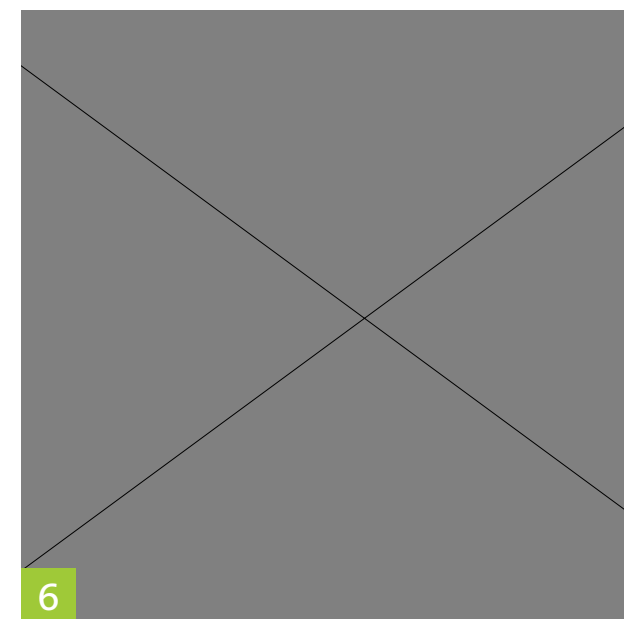

5

5. Vanaf het terras bij de waterval loopt een trap naar het gazon. Om de lengterichting van de groen-geschoren vlakte niet te doorbreken, is er geen verbinding gemaakt tussen trap en pad langs het gazon.

6. Bij het ouderlijke slaapvertrek is door de bouwkundig architect een kleine patio gecreëerd. De ronde opening in de muur is een uitdrukkelijke wens van de bewoonster. Deze cirkelvorm komt als raam in de totale architectuur van het huis terug. De ronde vorm wordt herhaald in de borrelsteen. In het verlengde van de doorkijk heeft Binder een pad aangelegd. Met de oude druif en de drie kubusvormige zitelementen ademt deze patio een mediterrane sfeer uit.

7. Aan de kant van het weiland is een groot terras gesitueerd. De verharding is van de steen Belpasso Nuvola (antracietgrijs genuanceerd) van Metten. Ook hier is volledig rekening gehouden met het uitzicht vanuit de slaap- en hobbyvertrekken op het aangrenzende korenveld.

6

7

OPPERVLAKTE VANAF 400 M²

Ook vanaf het terras aan het huis overzie je de hele tuin. De vijver ligt ingeklemd tussen twee lavendelbedden.

Tekst Jacob van Megen
Fotografie Rens Kromhout

EEN NATUURLIJK WINDSCHEM, EEN BUITENDOUCHE, MEDITERRANE PLANTEN EN HAGEN. DAT ZIJN ZOMAAR EEN PAAR WENSEN VAN DE BEWONERS IN HET BRABANTSE MIDDELBEERS. ZIJ SCHAKELDEN HOVENIER JAN ABRAHAMS IN VOOR HET ONTWERP EN DE AANLEG VAN HUN NIEUWE TUIN.

In Middelbeers liggen de voor- en achtertuin die hoveniersbedrijf Jan Abrahams uit Biest-Houtakker heeft ingezonden voor de wedstrijd Tuin van het Jaar 2004. Abrahams en tuineigenaren kenden elkaar al. De hovenier verzorgde het grootonderhoud van de boerderijtuin bij het vorige huis van de familie. Direct na de verhuizing schakelden de bewoners Abrahams in voor het ontwerp en de aanleg van de nieuwe tuin. Wat ze precies wilden, vinden ze moeilijk te omschrijven, maar dat het allemaal anders moest, daar waren ze van overtuigd. De oorspronkelijke tuin zag eruit als een 'planterstuin'. „Elke keer als de vorige bewoners een leuke plant zagen, kochten ze deze en stopten hem op een willekeurige plek in de grond. Erg onoverzichtelijk en niet onze stijl.”

De nieuwe tuin moest vooral onderhoudsarm worden: 'een moderne en strakke buiten-leef-tuin' had de familie in gedachten. „In elk geval moest er voldoende ruimte zijn om

JURYOORDEEL

De hovenier heeft de opdracht in strakke doodlopende lijnen vertaald. De tuin vraagt om het gebruik van beelden en ornamenten, maar dat sluit niet aan bij de opdracht. Het ontwerp is strak, maar er is iets te veel vanuit het materiaal ontworpen. Een mooi lijnenspel, maar het geheel mist creativiteit. De tuin past redelijk in de omgeving, maar veel minder bij het huis. De ruimte is evenwichtig ingevuld maar de paden sluiten niet aan op de woning. De gebruikte materialen zijn goed op elkaar afgestemd. De kleur van het terras en de tegels zijn helaas niet in overeenstemming met de kleur van het huis. De tegels zijn te bepalend. De douche is een echte 'eyecatcher'.

De beplanting als geheel is redelijk sfeervol. De assortimentskeuze past goed bij het ontwerp en is consequent doorgevoerd. De kwaliteit van het sortiment is goed. De kleurstelling van de beplanting is rustig. Er is gekozen voor veel solitairen met een onderbeplanting van *Pachysandra*. De plantsteunen zijn storend. Verder oogt de beplanting verzorgd.

HET CIJFER VAN DEZE TUIN KOMT UIT OP EEN: 8,1

'BUITEN LEVEN WAS ONZE WENS'

HOVENIERSBEDRIJF

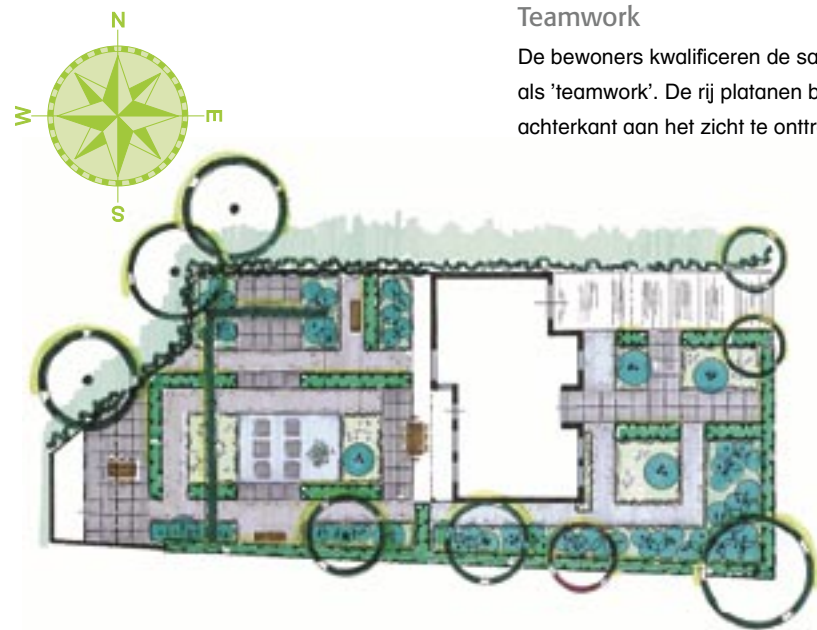
Zes jaar geleden besloot Jan Abrahams, eigenaar van het gelijknamige hoveniersbedrijf in Biest-Houtakker, een planvoorbereider in dienst te nemen. „De tuinvoorbereiding verliep moeizaam”, zegt Jan Abrahams. Michel Verhoeven moest inspelen op de behoefte van de consument. „Mensen zijn zoveel veeleisender geworden. Noem het maar de tijdgeest.” Het meedoen aan de wedstrijd is volgens Abrahams een logisch gevolg van de inzet van Verhoeven. „Organisatorisch is alles nu op orde. De planning loopt goed. En deze tuin voldeed volgens ons aan de criteria om mee te doen.”

Op het bedrijf van Abrahams kun je de werkzaamheden verdelen in 80% aanlegwerk en 20% onderhoudswerk. „En voor 90% op de particuliere markt”, zegt de hovenier. De nieuwe planvoorbereider werpt volgens

de eigenaar zijn vruchten af. „September is normaal altijd zo'n stilte-voor-de-storm-maand, maar nu zitten we helemaal vol. Het merendeel van de tuinen waarvoor Verhoeven een tuin ontwerpt, wordt ook door ons aangelegd. Hij maakt zo'n negentig tot honderd tekeningen per jaar.” De klant kan het ontwerp kopen en vervolgens zelf bepalen wat hij ermee doet: naar derden gaan of zelf de aanleg ter hand nemen.

Michel Verhoeven (l) en Jan Abrahams

te barbecuen en met familie lang te tafelen.” Een rondgang maken zonder direct de hele tuin te over zien, was ook een van hun wensen.

Teamwork

De bewoners kwalificeren de samenwerking met de hovenier als 'teamwork'. De rij platanen bedoeld om de huizen aan de achterkant aan het zicht te onttrekken, is bijvoorbeeld een idee van hem. „Hij had voor alles een oplossing.” De sfeer in de tuin is mediterraan te noemen. Lavendel, druiven, rozemarijn, laurierbomen en passiefruit, de familie waant zich het hele jaar door op vakantie. Abrahams heeft precies aangevoeld wat zij wilden. De vijver, die een prominente plaats inneemt

in de tuin, is ook een idee van de hovenier. „Wij wilden wel een douche maar aan een vijver hadden we niet gedacht.” De bewoners zijn blij met deze toevoeging. „Het is eigenlijk geen vijver maar een waterspiegel. De vijver is 50 cm diep en je ziet de hele tuin nog een keer”, zegt de eigenaar enthousiast. De wolkenluchten die in de vijver weerspiegelen zijn volgens hem adembenemend.

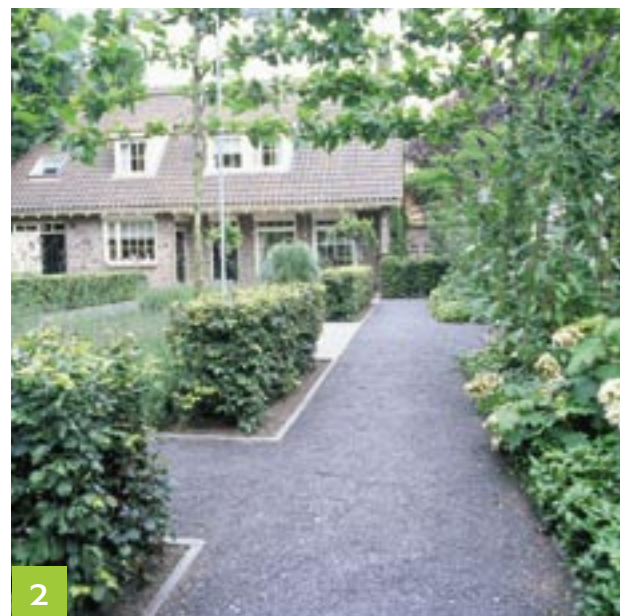
Als verharding is gekozen voor een combinatie van zwarte gravel en grijze Schellevis betontegels. De tegels zijn ook verwerkt als stapstenen in de vijver. De gravelpaden lopen dood. Een beukenhaag staat er haaks op. „Dat is een bedriegelijk foeffe. De tuin lijkt daardoor langer.”

Het enige waar de bewoners aan moesten wennen is het rvs-frame waarmee de platanen worden geleid. „Dat vond ik in het begin erg lelijk. Nu de bomen volop in blad staan zie je dat niet meer.”

OPPERVLAKTE VANAF 400 M²

1

2

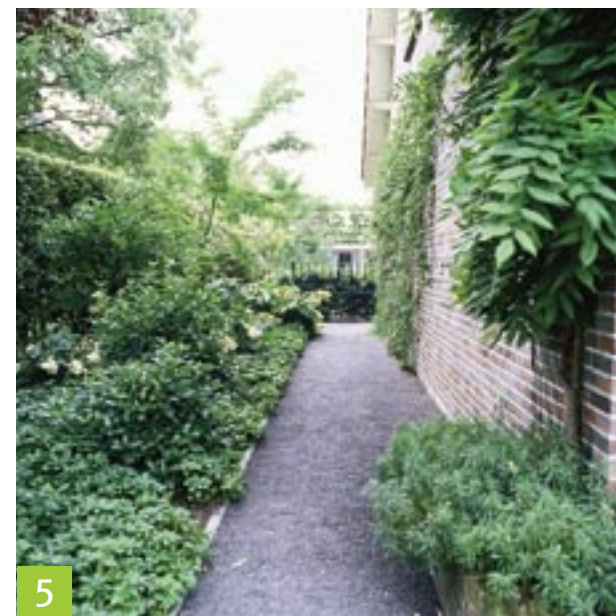

3

1. Het tuinhuis is uitgebreid met een flinke luifel. Ideaal om te ontbijten of te barbecuen.
2. Vanuit het tuinhuis kun je praktisch de hele tuin overzien. Een dubbele rij beukenhagen benadrukt de lengte van de tuin.
3. De stapstenen over het water zijn op een stalen frame geplaatst. De totale breedte van dit drijvende wandelpad is aangepast aan de breedte van de zijterrassen. Aan de ene kant is ruimte om te zitten en aan de andere kant is de douche.
4. De buitendouche is aangesloten op de ketel binnen. Warm stromend water in de tuin was voor de bewoners een must.

4

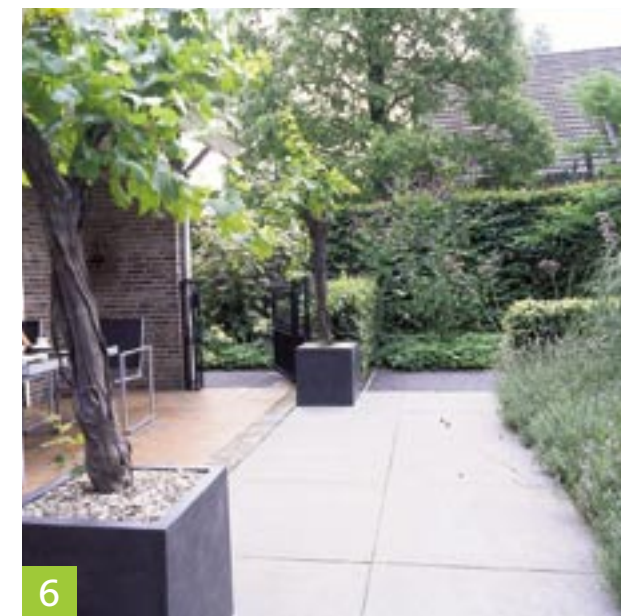

5

5. Ook langs het huis is dezelfde afwerking doorgezet. De zuidmuur van de woning is begroeid met passiebloemen.
6. Aan het terras met de rode plavuizen is niets veranderd. De grijs-rode kleur van de tegels komt terug in het huis en in de nieuwe verhardingsmaterialen om de overgang van binnen naar buiten te versterken.
7. Overal door de tuin staan granito potten met mediterrane planten. Ze zijn zo geplaatst dat ze de tuin zowel in de lengte als in de breedte accentueren.
8. Eikenblad hortensia's met een onderbeplanting van Pachysandra vragen weinig onderhoud. De serene beplanting wordt onderbroken door grote pollen pampagras.
9. Opzij van het huis is een plek ingericht voor de containers. Zo is alles uit het zicht en oogt de tuin strak en opgeruimd.

8

6

7

9

OPPERVLAKTE VANAF 400 M²

DE VIERDE TUIN VAN HET JAAR WERD GEWONNEN DOOR BLOMMEIJ GROENPROJECTEN UIT BOXTEL. DE PERSPRIJS GING NAAR JANSSEN HOVENIERS UIT ALPHEN AAN DEN RIJN. EEN JAAR LATER KIJKEN DE WINNAARS TERUG OP DE ACHTERLIGGENDE PERIODE. WAT HEEFT DE TITEL TEWEEGGEBRACHT EN HOE HEBBEN DE HOVENIERS DIT ERVAREN?

ENORME KICK

Zichtbaar geëmotioneerd ontving Teun van der Meijden van Blommeij Groenprojecten uit Boxtel vorig jaar de trofee Tuin van het Jaar 2003 uit handen van VKC-voorzitter Gerard de Wagt. „Ongelofelijk, eigenlijk te mooi om waar te zijn”, was zijn eerste reactie. En nog steeds is Van der Meijden trots op zijn prestatie. „Het geeft een enorme kick om te zien dat de tuin waarin je je ziel en zaligheid legt, zo gewaardeerd en beloond wordt. De prijs is een persoonlijke bevestiging.” Sinds het winnen van de wedstrijd houdt de hovenier bij waarom klanten voor hem kiezen. In 60% van de nieuwe opdrachten speelt het winnen van de wedstrijd mee. „Mensen herkennen mijn bedrijf uit publicaties in bladen en tijdschriften.” Volgens Van der Meijden kiezen klanten voor kwaliteit en minder voor prijs. „Kwaliteit schept vertrouwen en daar gaat het om als je zaken doet.”

De publiciteit na het winnen van de wedstrijd regelde de hovenier grotendeels zelf. „Een dag na de prijs heb ik e-mails gestuurd naar Groei&Bloeï, dagbladen en alle regionale bladen binnen een straal van 20 km. Dit moet je ook snel doen want na vier weken is de impact weg.” De respons was groot en Van der Meijden kreeg zowel gratis als prijzige advertorials aangeboden. „Je kon geen krantje openslaan of er stond wel iets in over de Tuin van het Jaar.” Het duurde niet lang voor de eerste bezoekers de winnende tuin in Boxtel hadden gevonden. Voor de tuineigenaren werd de aandacht wel eens te veel. „We hebben toen samen een open tuindag georganiseerd om de mensen eenmalig de tuin te laten zien.” Op deze dag ontving Van der Meijden meer dan 250 mensen en hij hield er maar liefst tien nieuwe opdrachten aan over.

<< WINNAAR PERSPRIJS 2003 >>

Tekst Joachim Koutstaal

Fotografie Rens Kromhout / Gerdien de Nooy

KLANTEN KIEZEN VOOR KWALITEIT

<< WINNAAR 2003 >>

Het hoveniersbedrijf heeft voldoende werk aan de wedstrijd overgehouden. Van der Meijden heeft twee werknemers in dienst en wil dit zo houden. Ambitie om uit te breiden heeft hij niet. Het afgelopen jaar is Blommeij Groenprojecten van 60% naar 80% tuinaanleg gegaan. Zijn doelgroep is door het winnen van de prijs niet veranderd. „Kleine tuinen blijf ik gewoon aanleggen. De keuze voor een werk hangt af van de klant, niet van het formaat tuin.”

Van zijn collega's kreeg Van der Meijden weinig reactie. Slechts één felicitatietelefoontje van een hovenier uit de regio en een leuke reactie van Intratuin Groenprojecten, een andere deelnemer aan de wedstrijd. „Jammer als je vakgenoten zo weinig betrokken zijn.” Van der Meijden ontwerpt niet zelf de tuinen want ontwerpen is in zijn visie een vak apart. „Nog te vaak flansen hoveniers in hun avonduren een slecht ontwerp in elkaar.” Het is beter om als hovenier het tekenwerk over te laten aan een ontwerper vindt hij. „Hoveniers lijken zo bang om samen te werken, maar je zult zien dat het de kwaliteit van tuinen ten goede komt.”

NODIGE PUBLICITEIT

Hovenier Pieter Janssen uit Alphen aan den Rijn kreeg vorig jaar de prijs van de persjury. Voor hem was de prijs de kroon op zijn werk. „De persprijs staat voor beleving, ontwerp en sfeer. Voor mij heeft dit meer waarde dan eerste worden in een categorie.” Janssen zegt het afgelopen jaar de nodige publiciteit te hebben gehad. Tuin&Landschap, Home & Garden en Tuinieren besteedden aandacht aan zijn tuin evenals een aantal kleinere vak- en groenbladen. Als het gaat om een duurbetaalde advertentie zijn de bladen er als de kippen bij. „De Tuin Exclusief weigerde voor dezelfde prijs een artikel erbij te plaatsen.”

Janssen vindt de afhandeling met vakbladen en tijdschriften een taak van het HIC, maar ook van de winnende hovenier. „Informeel de gewenste bladen direct na het winnen van de prijs. Zet duidelijk op papier wat je kwijt wilt aan welk tijdschrift en op welk moment.”

Voor de hovenier is de persprijs een positief selectiemiddel. „De meeste mensen kiezen voor de goedkoopste hovenier. Dat ben ik dus niet.” Toch blijft er een selectie groep klanten over die voor Janssen Hoveniers kiest. „Tegenover een hogere prijs staat dan ook kwaliteit.”

De beste van Nederland wil hij zichzelf niet noemen, wel een van de betere. „De wedstrijd is erg selectief, je moet maar net zin hebben om jezelf op te geven.” De Nederlandse bescheidenheid is volgens Janssen de reden dat er relatief weinig hoveniers met de wedstrijd meedoen. „De hovenier respecteert zijn product onvoldoende.” Toch bekend hij ruiterlijk dat ook hijzelf over de streep is getrokken. „Het begon als een geintje met een bekende. Ik dacht toen: ach, waarom eigenlijk niet.”

Janssen heeft nog een tip voor de winnaar van dit jaar: „Betrekt het hele bedrijf erbij. Het is uiteindelijk ook een feestje van de medewerkers.”